

"שלא יתפוס חצי מטבח"

הוא לא היה רגוע אבל כשהוא עיין בסיום הצו החוקי הוא גילה: "אין באמור... כדי לפגוע בזכותו של עובד לדמי הבראה בגין יציאה בפועל להבראה"¹. – והוא הבין שאפילו אם הוא יוצא להבראה – לא תיגרע זכותו לקבל דמי הבראה, קל וחומר כשאינו יוצא להבראה.

המוצר החשמלי המבוקש נקנה בשמחה, והשתמשו בו לא כפי המקובל רק פעמיים אלא אפילו שלש פעמים!

===

עתה הוא מוצג למכירה באתרי שניה ב - 10 שקלים במצב "כמעט חדש".

אחד המתעניינים שהיה ישר בהליכותיו התקשר ושאל לפרט המחיר הזול (שהרי לא הגיוני שמוצר חדש שעולה מאות שקלים נמכר ב 10 שקלים), והאם המוכר מודע לדבר כדי שלא יהיה כאן חשש איסור אונאה (מכירה בפחות מששית ממחירו בשוק) והמוכר אמר שהוא מוכר בדעה צלולה.

הקונה ריחם על המוכר ושאל אותו: "שמא מוכר אתה בסכום כה זול (=יותר מכדי שהדעת טועה)" כיון שחלילה מצבך דחוק ואמנם אין כאן איסור אונאה (שו"ע חו"מ רכ"ז ט"ו) כי אתה מבין מה שאתה עושה אבל אולי אוכל לסייע לך בגמ"ח עד שיוטב מצבך?

המוכר הודה לתשומת ליבו של הקונה, והציע לו לחפש באתרי יד שניה, ולגלות שהוא מוכר במחיר יקר, שכך היא המציאות המשוונה, קונים ומשתמשים פעמיים ומגלים שאין בו צורך ומנסים להיפטר ממנו כדי שלא יתפוס 'חצי מטבח', והוא דורש 10 שקלים למרות שאחרים מבקשים רק שקל אחד אבל אין חשש אונאה שהוא מוכר ביוקר ביחס למחיר השוק, כיון שהוא מעיד שהשתמשו במכשיר רק למוצרים כשרים למהדרין!

הוא הביט בתלוש וגילה סעיף "דמי הבראה". הוא התרגש, עכשיו חובה לצאת להבראה אחרת אני גוזל את המעסיק. אבל לשאר בני המשפחה היתה תכנית אחרת, להשתמש בדמי ההבראה לקניית מכשיר חשמלי לבית שכל כך רצו אותו ולכולם יש אותו,

"אבל כתוב דמי הבראה" – הוא תמה.

ניסו להסביר לו שאלו "מילים בעלמא" ואף ציטטו לו את לשון הצו: "עובד לא יידרש להוכיח כי שהה בבית ההבראה או השתתף בכל צורת נופש אחרת כתנאי לתשלום דמי ההבראה"¹.

אבל הוא היה למדן מפולפל: "העובד אינו צריך להוכיח, אבל אם המעביד הוכיח שהעובד לא יצא לנופש, מדוע שישלם לו? וכן אם העובד עצמו יודע שלא נפש ולא הוציא סכום זה, כיצד ירשה לעצמו להחזיק בממון זה? זה 'פשט הכתוב'. והוא מקפיד על איסורי גזל וכדו'!

ניסו להסביר לו שהוא 'תמים'. אבל הוא רצה "אישור של רב". בני המשפחה גילו שאשה שנתן לה בעלה כסף למזונות והיא 'צמצמה' ואכלה פחות – מחלוקת היא האם זכתה לעצמה או שחובה עליה להחזיר לבעל ומספק אינה חייבת להחזיר – והוא הדין כאן, שאם נתקבל הכסף להבראה יכול לעשות שימוש אחר ואי אפשר להוציא מידו (שו"ע אהע"ז ע', ג' ופתי"ש שם, וכן הוכיח בעיונים במשפט חו"מ ל"ט).

הוא התעקש: "אני לא רוצה להחזיק בידי כסף שרק אי אפשר להוציא ממני מכח הספק – אני רוצה היתר לכתחילה!

ואמר אחד החכמים: "הלא משנה מפורשת היא, שמי שנשא אשה וקיבל על עצמו לזון את הבת של האשה למשך חמש שנים, גם אם גירש אותה, חיוב המזונות קיים (משנה כתובות קא:):

כלומר אף שהסיבה לחיוב בטילה (הסיבה היתה הנישואין) החוב קיים², וכך בנידון שלפנינו – החיוב הכספי קיים בפני עצמו בלי קשר להבראה וככה קוראים לו מסיבות היסטוריות של הסכמי עבודה (רמת משפט ח"ב עמ' קא ושם דוגמאות נוספות, כגון מקבל דמי נסיעה לעבודה ונסע בטרמפ וכי' ואכמ"ל).

¹ ילקוט הפירסומים י' בטבת תשע"ז. 7414. ובאתר: <https://www.gov.il/BlobFolder/dynamiccollectorresultitem/extention-order-recovery-recreation-2016/he/extention-order-recovery-recreation-2016.pdf>

² הגאון הרב ז"נ גולדברג זצ"ל (יום פטירתו ב' אב) למד מכאן, שאדם שמקבל החזר דמי רשיון רכב ממוקם

עבודתו שקונה רכב והמוכר אומר לו שכחלק מהעסקה הוא ישלם לו את רשיון הרכב לשנה הקרובה, מותר לו לקבל את החזר הוצאות הרשיון מהמעסיק, כיון שכך הוא חוזה העבודה שלו והוא זכאי לכסף זה אפילו אם יש מי ששילם עבור הרשיון.
³ שם בהמשך הצו.